

VARKENS ALS NATUURBEHEERDERS

Den Elshorst wint de Kempentrofee

▲ Ben Bruurs met de Kempentrofee

Een extensieve varkenshouderij als alternatief voor de Intensteve tak. Varkens die een bijdrage leveren aan het beheer van de natuur en die daarnaast nog zorgen voor een werkervaringsproject, voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het verhaal van boerderij/vakantieaccommodatie Den Elshorst was bij de inwoners aan de Esbeekse dijk in Baarschot al langer bekend. Met het winnen van de Kempentrofee (editie 2017) is de bodem gelegd voor erkenning en meer bekendheid.

door Harrie Wenting

De uitreiking van de Kempentrofee editie 2017 stond al in december gepland. Vanwege het slechte

weer op dat moment, werd de uitreiking doorgeschoven naar een ander geschikt moment. Een van de genomineerden was de boerderij van Ben en Thea Bruurs: Den

Elshorst. Tijd om eens bij hen op bezoek te gaan! "Ik ben opgegroeid op dit bedrijf", zegt Ben Bruurs (49). "Het idee om zelf hoer te worden stond mij al vroeg aan maar het grootschalige trok niet zo. Vandaar de gedachte om het in de breedte te gaan zoeken. Nu al dertig jaar terug, startte ik samen met mijn ouders een kampeerboerderij annex groepsaccommodatie. Behalve het bieden van onderdak boden we gaandeweg ook vertier aan, zoals hulfkartochten. Steeds kwamen daar meer activiteiten bij en we merkten dat er altijd vraag bleef om op de boerderij ook dieren te kunnen zien. Zo maakten we een educatieve start bij de varkens en hier hadden we de zaak op ingericht. Echter een jaar of 10 geleden zagen we wel aankomen dat bij zo'n kleinschalige manier van varkens houden het wel eens heel lastig zou kunnen gaan worden. Vandaar dat we op enig moment zijn gaan experimenteren met plaggenhuten voor varkens. Die kwamen in de wei te staan, de varkens gebruikten die als schuilplek en verder genoten de dieren van de ruimte en de vrijheid. De mensen die hier overnachtten vonden het schitterend en ook van anderen kregen we veel leuke reacties.

ECONOMISCH RENDABEL

Behalve dat het leuk is om op die manier een aantal varkens te houden, vroegen we ons ook af hoe zotets economisch rendabel te maken is. Ik maakte daarom zelf een studie op welke wijze het var-

▲ Varkens als natuurbeheerder is een nieuw begrip

kenshouden in Nederland georganiseerd is. Wat krijgt een boer voor zijn varkensslapje en wat betaalt de consument uiteindelijk in de supermarkt of bij de slager daarvoor? Als je daarin verdiept is het droevig gesteld met de boeren. Het grootste deel van de prijs van het product komt van kosten die toegerekend worden aan de tussenhandel. Maar wat als je die tussenhandel er tussen uit haalt? Wij wilden het weten en bedachten een concept waar enkel de boer en de slager nog in zitten. Verder niemand. Voeg daarbij nog eens varkens aan toe die op een wel zeer diervriendelijke manier

gehouden worden en je hebt een bijzonder concept. Maar met vijf plaggenhuten konden we wel nog omvang creëren en niet aan de vraag voldoen die aan het ontstaan was. De beperkende factor was grond, daarom gingen we in gesprek met Brabants Landschap.

NATUURBEHEER

Als Ben Bruurs zijn verhaal aan de keukentafel aan het vertellen is, damp de koffie tussen ons in en schuift ook Thea aan. Het is duidelijk dat ze beiden hun verhaal al vaak vertelt hebben, maar toch blijft het een boeiend verhaal. Ben vervolgt: "Ik ging in gesprek met Wim de Jong, de beheerder van Brabants Landschap. Ik vroeg hem wat varkens toe zouden kunnen voegen aan natuurbeheer, enigszins geïnspireerd door een schaapherder die namelijk een bijdrage leveren aan het onderhoud van heidevelden. In plaats van grazen kunnen varkens door het wroeten onkruid bestrijden en een bos van jonge berken ontdoen. Daarnaast gaan we ook een perceel van engerlingen opschonen. In het najaar gaan we zelfs met de weidervarkens op aardappelvelden de restaardappels opruimen door ze op te laten eten. Omdat wij met Den Elshorst legen de bossen en een groot natuurnetwerk aanzitten zijn de mogelijkheden legio."

AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT

De varkensstapel van Ben en Thea Bruurs groeide door alle ontwikkelingen uit van acht biggen in één plaggenhut tot 600 weidervarkens op diverse velden maar nog was de limiet niet bereikt. "We ontdekten dat de weidervarkens veel arbeid vragen, maar dat het ook best leuk werk is. Daarom gingen we met de gemeente Hilvarenbeek in gesprek. Er zijn ook in deze gemeente mensen die om wat voor reden dan ook, een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Het afgelopen twee jaar hebben we daar veel ervaring mee opgedaan en zowel wij, de gemeente als de deelnemers, zijn enthousiast. Het was zelfs al vrij snel zo dat één van de werknemers de leiding over de groep op zich nam. Hij is nu de bedrijfsleider van het weidervarkens project."

Het varkensvlees van Den Elshorst is inmiddels een gewild product bij een aantal slagers in de regio en een 30-tal restaurants, maar ook in de regio Amsterdam. Terwijl de groepsaccommodatie nog gewoon doordraait, staat de Kempentrofee op de schouw bij de Bruursen. Varkens als natuurbeheerder. Wie had dat kunnen bedenken. Het leverde maar liefst 37% van de stemmen op voor de Kempentrofee, daarom staat die trofee zeker op de juiste plek.

Danique Timmermans Nederlands Kampioen met Voltena MA1

